

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

De vaste commissie voor Financiën heeft op 27 november 2020 enkele vragen en opmerkingen aan de Minister van Financiën voorgelegd over een viertal door de Minister van Buitenlandse Zaken op 30 oktober 2020 toegezonden BNC-fiches inzake het Digital Finance Package, te weten:

- Fiche: Mededeling EU-Strategie voor het digitale geldwezen (Kamerstuk 22 112, nr. 2949);
- Fiche: Verordening Pilot regime voor marktinfrastructuren gebaseerd op distributed ledger technology (DLT) (Kamerstuk 22 112, nr. 2950);
- Fiche: Verordening digitale operationele weerbaarheid (DORA) (Kamerstuk 22 112, nr. 2951);
- Fiche: Mededeling strategie voor retailbetalingen (Kamerstuk 22 112, nr. 2952)

De voorzitter van de commissie,
Tielen

Adjunct-griffier van de commissie,
Buisman

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorliggende BNC-fiches over het «Digital Finance Package». Uiteraard verwelkomen zij de EU-strategie voor digitalisering van de financiële sector. Innovatie, concurrentie en een gelijk speelveld leiden uiteindelijk tot lagere kosten en meer gemak voor de eindgebruiker. De Nederlandse economie kan hier, zowel vanuit de gevestigde financiële instellingen als vanuit nieuw te vestigen bedrijven, veel voordeel van hebben. Deze leden hebben hierover nog wel een aantal vragen.

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de vier BNC-fiches inzake het Digital Finance Package. Zij hebben naar aanleiding daarvan een aantal vragen.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de vier BNC-fiches inzake het Digital Finance Package.

Fiche: Mededeling EU-Strategie voor het digitale geldwezen

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie begrijpen uit de vier prioriteiten van de digitaliseringsstrategie dat wordt ingezet op een geïntegreerde, grensoverschrijdende en open markt voor geld- en betalingsverkeer. Zij vragen zich af wat dit betekent voor het toezicht op deze markt. Leidt dit tot een verdere centralisering of zelfs tot één centrale toezichthouder die zich concentreert op het uitrollen, in stand houden en het naleven van het regelgevend kader waarbinnen veilige financiële dienstverlening kan plaatsvinden en innoveren? Welke rol ziet de Minister in deze constellatie voor de nationale toezichthouders van de lidstaten?

De toetreding van innovatieve partijen in de financiële sector leidt ook tot vragen over de financiële infrastructuur. Nieuwe spelers zullen zich richten op aantrekkelijke segmenten in de markt. Van bestaande spelers, in het bijzonder de grootbanken, wordt onverminderd verwacht dat zij de verantwoordelijkheid nemen voor basisdienstverlening, waaronder een breed pallet van diensten, een bepaald aantal bankkantoren en een ruim netwerk van geldautomaten. Dat gaat juist in tegen het bedoelde *level playing field*, zo merken de leden van de VVD-fractie op. Hoe ziet de Minister de bekostiging van deze basisvoorzieningen in een snel veranderende markt?

De leden van de VVD-fractie vragen zich daarnaast af hoe het creëren van EU-markten voor cryptoactiva en «*tokenization*» zich verhoudt tot de inzet om te komen tot een «*single rule book*» voor de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Wordt die bestrijding hiermee gemakkelijker of juist gecompliceerder? Wat betekent dit voor het toezicht op Europees respectievelijk nationaal niveau? Welke rol ziet de Minister weggelegd voor de nieuw op te richten toezichthouder?

De leden van de VVD-fractie lezen met genoegen dat het kabinet ook in dit verband inzet op nummerportabiliteit op Europees niveau. Deze leden zien nummerportabiliteit als drijver van een vergroting van concurrentie en innovatie op de betalingsmarkt. Zij vragen zich wel af wat met het «regelmatic» evalueren van de wetgeving wordt bedoeld. Om welke frequentie gaat het daarbij?

De leden van de VVD-fractie lezen dat het kabinet enthousiast is over het in de mededeling geuite voornemen van de Europese Commissie om de mogelijkheden voor digitaal centralebankgeld verder te verkennen. Deze leden zien een steeds positievere houding ten opzichte van digitaal centralebankgeld, terwijl de risico's en neveneffecten niet vanzelfsprekend duidelijk zijn. Uit het rapport van De Nederlandsche Bank (DNB) blijkt dat invoering een brede en forse invloed heeft op het monetaire en financiële stelsel en daarmee op de publieke taken en verantwoordelijkheden van centrale banken en overheden. Zo heeft het implicaties voor het monetair beleid, het betalingsverkeer, de financiële stabiliteit en het toezicht op de financiële sector. De leden van de VVD-fractie vinden dat er altijd moet worden gestreefd naar innovatie en vernieuwing, maar dat men met experimenten in het geldstelsel voorzichtig moet zijn. Dit betekent dat je ook met een eerlijke blik naar de risico's moet kijken. Kan de Minister daarop reflecteren? Wil hij ingaan op die risico's van digitaal centralebankgeld? Wat vindt de Minister van het feit dat aangegeven wordt dat het risico van een *bankrun* wordt vergroot? Hoe kijkt hij daarnaar? Welke gevolgen kan dit hebben voor de financiële stabiliteit? Hoe kijkt de Minister naar het feit dat digitaal centralebankgeld een concurrent is voor de commerciële banken en dat de toezichthouder van die banken dan eigenlijk een concurrent is? En wie houdt bij digitaal centralebankgeld toezicht op DNB of de Europese Centrale Bank (ECB)? Wat zijn de gevolgen voor het cashgeld?

Tevens lezen de leden van de VVD-fractie dat het rapport van de ECB van 2 oktober 2020 een verdere aanmoediging is om te experimenteren met een publieke digitale munt. Zij begrijpen dat de invoering van een digitale euro internationale betalingen efficiënter kan maken en tegelijkertijd de positie van de euro als internationale standaard kan verstevigen. Zij vragen zich echter af waar deze publieke digitale munt aan gekoppeld is. Voorziet de Minister problemen bij een koppeling van deze munt aan bijvoorbeeld de waarde van de euro?

De leden van de VVD-fractie waken voor de risico's ten aanzien van gegevensverwerking en -bewaring, als ook operationele risico's, die een sterk juridisch kader nodig hebben. Deze leden verwelkomen het accent dat het kabinet met name legt op aandacht voor de risico's die komen kijken bij de verwerking van gevoelige financiële gegevens van consumenten.

De leden van de VVD-fractie lezen dat het Europees parlement zich tot dusverre nog niet heeft uitgesproken over de mededeling. Is er al zicht op wanneer dit gebeurt en zo ja, kan dit negatieve gevolgen hebben voor de implementatie van regelgeving die hieruit voortvloeit?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de strategie in haar geheel leidt tot meer toezichtdruk bij zowel financiële toezichthouders als toezichthouders op gegevensbescherming. Kan de Minister ingaan op deze geschetste situatie en hierbij aangeven op welke manier de kwaliteit van het toezicht niet zal gaan lijden onder deze extra druk?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

Allereerst merken de leden van de PVV-fractie op dat de Europese Commissie voorstelt om de samenwerking en het gebruik van *cloudcomputing*-infrastructuur te bevorderen door tegen eind 2022 een Europese marktplaats voor clouddiensten op te zetten. De leden van de PVV-fractie vragen dit nader te verduidelijken. Waar bestaat deze Europese marktplaats uit en wie krijgen hier toegang tot?

Ten aanzien van *open finance* willen de leden van de PVV-fractie weten welke gegevens er precies tussen bedrijven in de financiële sector van de Europese Unie en daarbuiten uitgewisseld zullen worden en of alle bedrijven in de financiële sector hier toegang tot zullen krijgen. Welke landen worden er met «daarbuiten» bedoeld? Ook willen de leden van de PVV-fractie weten hoe de privacy van consumenten gewaarborgd wordt?

Verder merken de leden van de PVV-fractie op dat er aangegeven wordt dat voor de lidstaten waar de digitale infrastructuur minder verevorderd is, het pakket naar verwachting meer impact zal hebben, terwijl in Nederland bepaalde aspecten van het voorgestelde pakket reeds staand beleid zijn. De leden van de PVV-fractie vragen om voorbeelden van lidstaten waar de digitale infrastructuur minder verevorderd is en dit pakket veel impact zal hebben. Tevens vragen de leden van de PVV-fractie welke aspecten van het voorgestelde pakket reeds staand beleid zijn in Nederland en welke aspecten «nieuw» zijn.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de «Digital Finance Package». Zij delen de opvatting dat digitalisering van de financiële sector van belang kan zijn voor het moderniseren economie en zien tegelijkertijd een kans om de dominantie van grote commerciële banken in de financiële sector te verminderen. Maar de leden van de SP-fractie lezen dit helaas niet terug in de prioriteiten van de Europese Commissie, terwijl het bevorderen van een diverse sector wel onderdeel is van het Nederlandse actieplan. Zij vragen het kabinet om de Europese Commissie te wijzen op deze omissie in de Europese prioritering. Zij vragen het kabinet tevens om een eerste analyse van de reacties op het *non-paper* met betrekking tot nummerportabiliteit.

De leden van de SP-fractie vragen ten aanzien van de derde prioriteit, en specifiek over het voornemen om de uitwisseling van gegevens tussen bedrijven in de Europese Unie en daarbuiten te bevorderen, een nadere toelichting. Waarom is het kabinet positief over dit voornemen en welk probleem moet dit oplossen? De leden van de SP-fractie maken zich zorgen over de privacy van mensen. Zij vragen zich daarom af of er met het voornemen om gegevensdeling verder te bevorderen geen grotere problemen worden gecreëerd, bijvoorbeeld op het gebied van gegevensbescherming. Welke risico's ziet het kabinet met betrekking tot «*open-finance*» en het bevorderen van het gebruik van digitale identiteiten? Hoe wordt massasurveillance voorkomen?

De leden van de SP-fractie juichen de positieve grondhouding van het kabinet met betrekking tot een publieke digitale munt toe, maar zijn van mening van dat het lot daarvan niet onlosmakelijk verbonden is met de euro. Nationale en/of zelfs regionale digitale munten zijn ook goed denkbaar en zouden ook voordelen kunnen bieden. Wat is de visie van het kabinet hierop?

Fiche: Verordening Pilot regime voor infrastructuur gebaseerd op distributed ledger technology (DLT)

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met grote belangstelling kennisgenomen van het «pilotregime» voor *distributed ledger technology* (DLT). Deze technologie heeft grote potentie voor de financiële sector – niet alleen voor stroomlijning van de *clearing* en *settlement* van financiële instrumenten, maar ook voor de afwikkeling van betalingsverkeer. De

vormgeving als pilotregime biedt de kans snel te leren, de regelgeving aan te passen of desnoods stil te leggen. De keerzijde daarvan is dat het regime beperkt is tot een kleine groep partijen en de eisen zorgen voor een beperkte ruimte voor innovatie. Kan de Minister aangeven hoe wordt gewaarborgd dat dit pilot regime geen papieren tijger wordt, maar daadwerkelijk een regime voor innovatie en versnelling van technologie?

Het gaat bij dit voorstel om een speciaal regime waarvan de gebruiker zelf kan beslissen om er gebruik van te maken. De kosten die vanuit dit regime voortvloeien, zullen de kosten voor het additionele toezicht zijn. De leden van de VVD-fractie zijn benieuwd hoe hoog deze kosten zullen zijn voor de deelnemers aan het pilot regime. Deelt de Minister de mening van de leden van de VVD-fractie dat deze kosten innovatie juist in de weg staan en een remmend effect zal hebben op deelname aan het regime?

Fiche: Verordening digitale operationele weerbaarheid (DORA)

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie kunnen zich goed vinden in de insteek van het kabinet met betrekking tot deze verordening. Cybercriminaliteit speelt zich vooralsnog vooral af in de buitenschil van het financiële systeem, namelijk bij de toegang van particulieren en bedrijven tot hun eigen financiën. Anders dan DDOS-aanvallen is deze leden geen succesvolle criminaliteit op systeemniveau bekend, en alles moet erop gericht zijn dat zo te houden. Dit niettegenstaande vragen deze leden zich af wat de praktische gevolgen zijn van deze verordening voor de Nederlandse financiële sector. Geeft de verordening aanleiding tot wezenlijke verandering in de digitale beveiliging en, zo ja, heeft die meerwaarde in de preventie van criminaliteit?

De eisen die uit het voorstel voortvloeien ten aanzien van het inrichten van de organisatie en ICT-*governance*, maar ook de eisen die aan instellingen worden gesteld om significante ICT-incidenten tijdig te melden bij de toezichthouder, ziet het kabinet als noodzakelijk. Hierbij moet de rol van het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) als meldpunt voor aanbieders van essentiële diensten wel geborgd blijven. Hoe gaat de Minister er voor waken dat het NCSC zijn vitale functie binnen Nederland en Europa kan behouden?

De leden van de VVD-fractie constateren dat het Europees parlement zich tot dusverre niet heeft uitgesproken over de verordening. Is er al zicht op wanneer het Europees parlement zich wel gaat uitspreken over deze verordening?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie merken op dat lidstaten toezichthouders aan dienen te wijzen die toezien op de naleving van de verordening. Is het al bekend welke toezichthouder er is aangewezen? Ook vragen de leden van de PVV-fractie om alsnog een inschatting te maken van de eventuele extra middelen die deze toezichthouder(s) nodig hebben. Wat zijn de financiële gevolgen voor de instellingen die onder toezicht staan?

Fiche: Mededeling strategie voor retailbetalingen

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de mededeling en herkennen het streven naar *instant payments* en een efficiënte, competitieve markt voor retailbetalingsverkeer. Kan de Minister een beeld schetsen op welke gebieden Nederland voor- dan wel achterloopt? Zijn er landen die overduidelijk in de achterhoede zitten? In hoeverre en op welke manier is Nederland betrokken bij de ontwikkelingen in deze landen?

Wat betreft de interoperabiliteit van digitale identiteiten vragen de leden van de VVD-fractie zich af hoe deze ontwikkeling zich verhoudt tot de ontwikkeling van een E-ID binnenslands. Kan de Minister dit toelichten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie lezen dat de Europese Commissie eind 2021 zal starten met een evaluatie van de herziene richtlijn betaaldiensten (PSD2) en daarbij onder meer aandacht zal hebben voor de reikwijdte ten aanzien van bepaalde technische serviceproviders en het incorporeren van het regelgevend kader voor elektronisch geld in PSD2. Zij vragen het kabinet om in de Europese Unie te benadrukken dat het steeds verder verspreiden van betaalgegevens van consumenten onwenselijk is, en zeker geen doel van nieuw beleid kan zijn als de toegevoegde waarde voor de consument onduidelijk is. De leden van de SP-fractie betwijfelen of PSD2 enig positief effect heeft gehad voor consumenten en vinden dat, als de evaluaties hun twijfel bevestigen, eerder een afbouw van PSD2 op zijn plek is dan een uitbreiding van de reikwijdte. Deelt het kabinet deze mening?

Het kabinet vraagt terecht aandacht voor dat het complexer wordt voor consumenten om inzicht te behouden in de keten van partijen die toegang hebben tot hun gegevens. De leden van de SP-fractie vragen het kabinet deze zorg te blijven benadrukken bij alle gesprekken over dit onderwerp in de Europese Unie. De leden van de SP-fractie willen benadrukken dat zij veel waarde hechten aan een hoog niveau van consumentenbescherming en veiligheid bij betaaloplossingen. Zij vragen het kabinet hoe zij kan garanderen dat de consumentenbescherming verhoogd wordt in de komende jaren, in plaats van verlaagd.

II Reactie van de Minister van Financiën